

Theologická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích

Posudek diplomové práce

Martina Koubíková, *Problémy sociální spravedlnosti na pozadí koncepce Johna Rawlse*

Předkládaná diplomová práce zpracovává v současné morální a politické filosofii intenzivně diskutované téma sociální spravedlnosti. Jako hlavní předmět svého zkoumání zvolila její autorka koncepci Johna Rawlse, kterou podrobně předvádí a podrobuje kritickému rozboru.

Práce je přehledně členěna na čtyři části. První otevírá problematiku spravedlnosti analýzou tohoto komplexního pojmu s využitím především přehledové sekundární literatury. Kromě systematického pohledu zavádí rovněž hledisko historické, čímž se organicky přibližuje k otázce spravedlnosti u Rawlse.

Ještě předtím je však v druhé kapitole třeba na pozadí vývoje daného konceptu objasnit, že na rozdíl od dřívějších epoch, ale zároveň v nezpochybnitelné vnitřní návaznosti na ně je předním kontextem, v němž je dnes otázka spravedlnosti kladena, kontext sociální a distributivní spravedlnosti.

V třetí kapitole, již lze považovat za jádro diplomové práce, je rozebírána koncepce spravedlnosti u Johna Rawlse. Přehledně jsou uvedena její východiska, způsob konstrukce počátečního stavu, jsou vylíčeny a komentovány výsledné principy spravedlnosti.

Rawlsova teorie však není ponechána pouze sama sobě. Ve čtvrté kapitole jsou přestaveny hlavní směry, kterými může být Rawlsova koncepce rozšířena. Naznačuje je v první řadě kritika jeho pojetí, z níž se autorka zaměřuje na problém distribuce a globální spravedlnosti.

Práce je v celku jasně koncipována a vyznačuje se dobrým pochopením komplikovaného tématu. Jako vedoucí práce rovněž oceňuji výrazný pokrok, kterým diplomantka prošla od původního nástinu práce. Velká zásluha leží již v tom, že autorka bez předběžné znalosti filosofické problematiky zpracovala velmi přehledně a přitom důkladně Rawlsovo komplexní dílo *Teorie spravedlnosti*. Určitý nedostatek lze spatřovat ve značné přehledovosti, kdy se práce ve svých úvodních částech omezuje na výčty a klasifikace na základě sekundární literatury a v části hlavní v zásadě na pouhou parafrázi zkoumaného Rawlsova textu.

Někdy není jasný statut autorčiných výpovědí, zvláště když hovoří o nemožnosti určit s jistotou, co je a není spravedlivé (např. str. 9-10, 17). Je to výraz jejího fundamentálního filosofického přesvědčení, nebo tím popisuje dvojznačnost současných teorií spravedlnosti? Nevyjasněnost v tomto bodě považuji z obsahového hlediska za největší nedostatek práce. Podobně při hodnocení Rawlsovy koncepce se autorka omezuje na poněkud skeptický závěr, že sice o žádné

z teorií spravedlnosti nelze říci, že je nejlepší, že však Rawlsovy myšlenky nejvíce ovlivnily naše století (str. 93). Poté, co autorka prošla všemožné varianty argumentace spravedlnosti, se jeví tento závěr jako příliš poráženecký – očekával bych alespoň krátký komentář a syntetické zhodnocení toho, proč tomu tak je. Jistou míru reflexe spatřuji alespoň v tvrzení, že Rawlsova teorie může v našem posmoderním zmatku hrát roli určitého utopického ideálu (str. 93-94). Tuto myšlenku by však bylo třeba rozpracovat – materiálu k tomu poskytuje práce dost.

Ve výkladu kritiky Rawlsovy pozice takřka chybí velmi intenzivně diskutovaná kritika komunitaristická (v práci je však pouze velmi krátce zmíněna – viz str. 65-66). Absenci bližšího rozpracování lze snad chápat jako výraz autorčina přesvědčení, že tato debata byla již v hlavních rysech vyčerpána. V poslední kapitole je autorka při kritice a rozšíření Rawlsovy teorie dosti závislá na cizích autorech – kritika je vedena především cizími hledisky. Výsledkem je potom občasná čtenářova nejistota ohledně toho, zda (a za co) je Rawls vlastně kritizován, či zda jde pouze o výklad dalšího směřování jeho úvah. Menší autorčina zběhlost v psaní odborných textů se také projevuje občasnými formulačními a stylistickými nešikovnostmi.

Práce je ve svém celku dobře zvládnutá a splňuje veškeré formální požadavky kladené na diplomové práce. Uspokojivým způsobem zpracovává složité téma a zahrnuje dostatečný počet sekundární literatury. Osahuje podstatné náznaky etické reflexe. Z těchto důvodů ji doporučuji k obhajobě s hodnocením *velmi dobře*.

V Českých Budějovicích, 17. května 2010

Jakub Jinek

